

Kuntouttava työtoiminta yhteistyösopimus

Mirva Salmela

Palvelualuejohtaja

Kuntouttava työtoiminta (shl sosiaalipalvelu)

Tavoitteena on parantaa pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla

Jos henkilö ei työ – ja toimintakyvyn rajoitusten vuoksi voi osallistua TE-palveluihin tai työhön, aktivointisuunnitelmaan voidaan sisällyttää kuntouttava työtoiminta.

Kuntouttavan työtoiminnan palvelukokonaisuuteen tulee kuulua henkilön elämänhallintaa sekä työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluita. Palveluihin voi kuulua yksilö- ja ryhmämuotoista toimintaa, jota voidaan toteuttaa erilaisissa toimintaympäristöissä.

Palveluun tulee sisältyä aina henkilön tarvitsema tuki ja ohjaus, jota annetaan henkilökohtaisena tai ryhmässä toteutettavana palveluna.

Kuntouttava työtoiminta on sovitettava yhteen henkilön tarvitsemien sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen, julkisten työvoimapalvelujen sekä muiden palvelujen ja tukitoimien kanssa.

Kuntouttava työtoiminta

on sovittava henkilön työ- ja toimintakyvyn sekä osaamisen mukaan niin, että se on työmarkkinoille pääsyn kannalta mielekästä ja riittävän vaativaa.

- Tarvitaan eri toimintaympäristöissä tarjottavia työtoimintapaikkoja
- Kuntien kanssa yhteistyö/ kuntien toimipaikat

Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen hyvinvointialueella

Kuntouttavan työtoiminnan palvelut ovat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla;
Hyvinvointialueet voivat tuottaa palvelut omana toimintana tai hankkimalla palvelut

Pohteella kuntouttavaa työtoimintaa toteutaan sekä omana toimintana että ostopalveluna
(Hankinta valmistui 1/2023)

Jos järjestävä taho kilpailuttaa palvelun tuottamisen, kunta tai hyvinvointialue ei voi lähtökohtaisesti tarjota tarjouskilpailuun yhtiöittämättä tarjottua palvelua.

Näin ollen kunta ja hyvinvointialue voivat käytännössä osallistua vain sellaiseen toisilleen kohdistuvaan palvelutuotantoon, joka täyttää ns. hankintayksiköiden horisontaalista yhteistyötä koskevat edellytykset.

Hankintalain soveltaminen kunnan ja hyvinvointialueen kesken koskien kuntouttavaa työtoimintaa ja nuorten työpajatoimintaa

- Hankinnat voivat olla mahdollisia, jos kyseessä on hankintalain 16 §:ssä tarkoitetut hankinnat toiselta hankintayksiköltä, eli **horisontaalinen yhteistyö**. Horisontaalinen yhteistyö voi koskea vain sellaisia hankintoja, joilla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevia yleisen edun mukaisia julkisia palveluja. Yhteistyössä toteutettavan tehtävän ei tarvitse olla molemmille osapuolille sama, vaan vastuut voivat olla myös vastakkaiset tai muutoin toisiaan täydentävät.
- Hyvinvointialueiden ja kuntien tulee arvioida, miten horisontaalisen yhteistyön edellytykset toiminnan osalta tosiasiallisesti tilanteessa täyttyvät. Työpajatoimintaan ja muissa toimintaympäristöissä toteutettavaan elämänhallintaa sekä työ- ja toimintakykyä edistävään yksilö- tai ryhmämuotoiseen toimintaan liittyy kunnan ja hyvinvointialueiden toiminnan yhdyspinnalla olevia tehtäviä.
- Jos järjestävä taho kilpailuttaa palvelun tuottamisen, kunta tai hyvinvointialue ei voi lähtökohtaisesti tarjota tarjouskilpailuun yhtiöittämättä tarjottua palvelua. **Näin ollen kunta ja hyvinvointialue voivat käytännössä osallistua vain sellaiseen toisilleen kohdistuvaan palvelutuotantoon, joka täyttää edellä mainitut ns. hankintayksiköiden horisontaalista yhteistyötä koskevat edellytykset**

Kunnan ja hyvinvointialueen välinen horisontaalinen yhteistyö kuntouttavassa työtoiminnassa ja nuorten työpajatoiminnassa

- Mikäli on kyse kunnan työpajan ja hyvinvointialueen välisestä horisontaalisesta yhteistyöstä ja yhteistyö on todellista niin, että sekä kunnallinen työpaja että hyvinvointialue toteuttavat yhteistyön piiriin kuuluvaa kuntouttavaa työtoimintaa (työpaja työpajavalmennuksena) myös ilman yhteistyötä, niin kunnan työpajan ja hyvinvointialueen yhteistoiminta liittyy yleiseen etuun ja sopimus kohdistuu pääosin sen osapuolille, **ei sovellettaisi hankintalakia ja on mahdollista sopia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä työpajavalmennuksena.**
- Vastuu kuntouttavan työtoiminnan päätöksistä säilyy hyvinvointialueella ja sopimus kohdentuu nuoren ja hyvinvointialueen välille. Hyvinvointialue ja kunnat solmivat keskinäisen kumppanuussopimuksen ja kuntien nuorten työpajat tarjoavat toimintaympäristön ja nuorten työpajavalmennuksen.
- Palvelua voidaan toteuttaa yhteisin resurssein hyvinvointialueen ja kunnan tehtäviin liittyen sopimalla yhdessä työnjaosta ja rahoituksesta (esim tilavuokrat erillisillä liitteillä)

Yhteistyösopimus

- Hyvinvointialueen ja kuntien tulisi toteuttaa kuntouttavan työtoiminnan yhteistyötä horisontaalisessa yhteistyössä siten, että
 - kunnat tarjoavat asiakkaalle toteutusympäristön työtoiminnan tehtävissä.
 - Hyvinvointialue vastaa asiakkaan palveluprosessista sekä asiakkaalle annettavasta sosiaalialan ammatillisesta tuesta ja ohjauksesta.
- **Laaditaan hyvinvointialueen ja kuntien välille yhteistyösopimus työllisyyden edistämiseen liittyen**

Yhteistyösopimuksessa sovittavat asiat

Yhteistyön muodot:

- Työllisyyden hoidon yhteisen kehittämisen verkosto
- Korvaukseton työtoimintayhteistyö
- Nuorten työpajatoimintaa koskeva yhteistyö

Korvaukseton työtoimintayhteistyö

- Kunta tarjoaa veloituksetta eri hallintokunnissaan ja toimipisteissään työtoimintana järjestettäviä avustavia tehtäviä. Kunta tarjoaa työtoimintaan osallistuvalla työympäristön ja lähityönohjauksen, ja hyvinvointialue puolestaan vastaa osallistujan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta (yksilövalmennus).
- Työtoimintapaikka valitaan vastaamaan parhaiten asiakkaan tarpeita ja hänen toiveitaan ja taipumuksiaan. Paikoista sovitaan asiakaskohtaisesti ottamalla yhteyttä ko. työpisteeseen ja sen lähiesimieheen tai muuhun kunnan osoittamaan henkilöön. Työtoiminnan käynnistämisestä ko. toimipisteessä käydään yhteiset kolmikantakeskustelut (Asiakas-HVA-kunta), jossa tarkennetaan kunkin tehtävät ja vastuut työtoiminnan osalta.
- Työtoimintapaikkojen tarve vaihtelee kunnittain ja ajallisesti. Kunta sitoutuu kunkin asiakkaan kohdalla työtoiminnan tuottamiseen vähintään kolmen kuukauden ajanjaksoksi, ellei työtoimintaa keskeytetä jonkin osapuolen vakavien laiminlyöntien vuoksi tai muusta syystä.
- Kunta rohkaisee ja kannustaa hallintokuntiaan ottamaan vastaan työtoimintaan ohjattavia henkilöitä ja toimimaan yhteistyössä HVA:n kanssa henkilön työllistymistä edistävästi. Kunnat voivat myös erityisesti ilmoittaa HVA:lle tähän yhteistyöhön soveltuvista paikoistaan.
- Kunta vastaa työtoimintapäivien ja -poissaolojen ilmoittamisesta nimetylle HVA:n yhteyshenkilölle ja vastaa osaltaan työtoiminnan toteutumisesta ohjeistuksen mukaisesti (Toimintaohje työtoiminnan käynnistämiseksi valmisteilla).
- Hyvinvointialue tukee lähityönohjaajaa ja muuta työyhteisöä mm. palvelun tuottamiseen liittyvissä kysymyksissä ja työtoimintasuhteeseen liittyvissä tilanteissa.

Nuorten työpajatoimintaa koskeva yhteistyö

- Kunnan vastuulle kuuluvat nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö. Nuorten työpajatoimintaa voivat järjestää myös useat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö nuorisolain 13 §:n mukaisesti.
- Palvelujen nuoret ovat heikossa työmarkkina-asemassa olevia ja siten erityisesti näiden nuorten kohdalla kunnilla ja hyvinvointialueella on erityinen vastuu yhteensovittaa palvelujaan ja tehdä tiivistä yhteistyötä.
- **Hyvinvointialue voi osoittaa asiakkaita työtoimintaan kunnan järjestämään nuorten työpajatoimintaan korvauksetta. Kunta saa nuorten työpajatoimintaan valtion erillisavustusta ja palvelu on tarkoitettu kaikille kunnan alle 29-vuotiaille nuorille.**
- Mikäli kuntien nuorten työpaja tai muu työllistymistä tukeva yksikkö ja hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan yksikkö toimivat samoissa tiloissa ja hyödyntävät samoja tarvikkeita, kalustoa ja laitteita laaditaan erillinen kustannusten vastuunjakotaulukko tämän sopimuksen liitteeksi.
- Nuorten työpajat tuottavat työpajavalmennusta myös ilman yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Nuoret voivat ohjautua työpajavalmennukseen työkokeiluun, palkkatukitoihin, koulutusopimuksella, TUVA-koulutusyhteistyön kautta sekä nuorisopalveluiden tarjoaman työpajavalmennussopimuksella.

Rekisterinpito, asiakirjat ja salassapito

- Hyvinvointialue toimii tietosuojalain (1050/2018) mukaisena rekisterinpitäjänä kohdissa 2 - 4, lisäksi nuorten työpaja pitää omaa rekisteriään nuorisolain mukaisesti.
- Asiakirjoihin, niiden käsittelyyn, säilytykseen ja luovutukseen sovelletaan lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (784/2021), lakia sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015), muita henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä sekä tilaajan antamia ohjeita.
- Julkinen toimija huolehtii siitä, että palveluja annettaessa ja asiakastietojen kirjaamisessa, asiakirjojen käsittelyssä, säilytyksessä, hävittämisessä ja luovuttamisessa sekä toiminnassa muutenkin noudatetaan salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietosuojasta ja tietoturvasta sekä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta annettuja voimassa olevia säännöksiä.
- Sopimuksen osapuolet sitoutuvat antamaan toisilleen tiedot sopimuksen tehtäväalueeseen liittyvästä toiminnastaan, sen muutoksista ja kehittämissuunnitelmista.
- Kumpikin osapuoli sitoutuu pitämään salassa kaikki tietoonsa tulleet toista osapuolta koskevat liike- ja ammattisalaisuudet. Salassapitovelvollisuus pysyy voimassa myös tämän sopimuksen päätyttyä.

Sopimuksen muuttaminen ja irtisanominen

- Sopimusta voidaan muuttaa tarvittaessa olosuhteiden muuttuessa tai niissä tilanteissa, joissa se on välttämätöntä lainsäädännöstä johtuvista syistä. Kaikkien tämän sopimuksen hyväksyneiden kuntien on hyväksyttävä sopimusmuutos, ennen sen voimaan astumista.
- Lisäksi kirjataan irtisanomisehdot

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 1§

Lain tarkoitus

*Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä **työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun.** Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.*

Nuorisolaki 13§

Nuorten työpajatoiminta

*Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla **parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun.** Työpajatoiminnan tarkoituksena on **parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan.** Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan.*

Kunnan ja hyvinvointialueen vastuut työllisyyden edistämisessä

KUNTA:

- Kunta vastaa työllisyydenhoidosta alueellaan osana elinvoiman vahvistamisen kokonaisuutta. Työllisyydenhoidolla on yhtymäpintansa kunnissa sen muihin elinkeinopoliittisiin toimiin kuten yritystoiminnan tukemiseen sekä alueen koulutuspolitiikkaan.
- Kunta vastaa yhdessä TE-palvelujen kanssa työllisyyspalvelujen kehittämisestä alueellaan. Kuntakokeilukunnissa kuntien vastuu on entistä korostuneempi. Erilaisiin työllisyyspalveluihin panostamalla kuntien tavoitteena on lisätä elinvoimaa ja sen kautta kunnallisverotuloja ja säästöjä työmarkkinatuen kuntaosuudessa sekä saada avustavaa työpanosta tehtäviensä hoidossa. Taloudelliset kannustimet ohjaavat kuntia työllistämään työttömiä. Jo palveluihin aktivoinnilla ja osallistumisella on myönteisiä vaikutuksia sekä yksilön että kunnan talouteen. Suurimmat vaikutukset syntyvät, kun palvelut johtavat takaisin työmarkkinoille ja työllistymiseen.

HYVINVOINTIALUE:

- Hyvinvointialue järjestää alueen sosiaali- ja terveystalvet.
- Hyvinvointialueella on erityislainsäädännön osoittama järjestämisvastuu kaikkein heikoimmassa asemassa olevien osallisuutta ja työllistymistä tukevien palvelujen osalta.
- Hyvinvointialue järjestää osallisuutta ja työllistymistä edistävää toimintaa, sekä päiväaikaista toimintaa kunkin kunnan alueella tunnistetun tarpeen mukaisesti yhteistyössä kunnan ja alueen järjestöjen kanssa. Hyvinvointialueesta annetun lain 9 §:n mukaan hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta.
- Yhteistä työtä työllisyyden hoidossa tehdään sopimuksessa kuvatuin tavoin, sekä Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) annetun lain (1369/2014) ja asetuksen (1377/2014) mukaisen sopimuksen puitteissa. TYP-sopimusta täydennetään lakimuutosten myötä.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakasprosessi

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue